

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

Ds. D. Chr. Overduin

26 april 1983

Jakobus 4 : 7,8 (vervolg)

Schriftlezing : Jakobus 4 : 1 - 12

Zingen : Psalm 1 : 2
3 : 2
141 : 10

Jakobus 4

1 Vanwaar [komen] krijgen en vechterijen onder u? [Komen zij] niet hiervan, [namelijk] uit uw wellusten, die in uw leden strijd voeren?

2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ijvert [naar dingen,] en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uw wellusten doorbrengen zoudt.

4 Overspelers en overspeleressen, weet gij niet, dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is? Zo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld.

5 Of meent gij, dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?

6 Ja, Hij geeft meerdere genade. Daarom zegt [de Schrift:] God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

7 Zo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden.

8 Naakt tot God, en Hij zal tot u genaken. Reinigt de handen, gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen!

9 Gedraagt u als ellendigen, en treurt en weent; uw lachen worde veranderd in treuren, en [uw] blijdschap in bedroefdheid.

10 Vernedert u voor den Heere, en Hij zal u verhogen.

11 Broeders, spreekt niet kwalijk van elkander. Die van [zijn] broeder kwalijk spreekt en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter.

12 Er is een enig Wetgever, Die behouden kan en verderven. Doch wie zijt gij, die een anderen oordeelt?

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

THEMA: DE KWADE STRIJD VAN HET VLEES

EN

DE GOEDE STRIJD DES GELOOFS

Wij zijn verleden week gebleven bij het vierde vers: Overspelers en overspeleressen, weet gij niet, dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is? Zo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld.

We hebben de klemtoon gelegd op dat de apostel hier door de Heilige Geest spreekt tot de gemeente en dat, hoe scherp dat Woord ook is - overspeelsters, staat er eigenlijk, alleen de vrouwelijke vorm wordt gebruikt in het oorspronkelijke - juist daaruit hebben wij gehoord van die lijn vanuit het Oude Testament waar de verhouding tussen de Heere en Zijn volk wordt voorgesteld als een verhouding tussen bruid en bruidegom. En hoe de Heere God daar telkens weer op terug komt om ze tot de orde te roepen en om nochtans weer te keren, al hadden zij met veel boelearders geboelearde. En dat daarin juist, in de scherpste van het Woord, de liefde van God openbaar komt. In deze toch zo harde, scherpe beschuldiging: Overspeelsters. En dat toch de bedoeling van God is om terug te grijpen naar die andere tijd, toen ze toch met blijdschap, en tegelijk met verdriet vanwege hun eigen verwerping van de Heere Jezus, mochten verstaan: U komt de belofte toe en uw kinderen. En dat ze aan het Evangelie gehoorzaam mochten zijn. En dat Evangelie ook met blijdschap hebben mogen omhelzen. Het is een herinnering aan de tijd - geestelijk gezien - van hun jeugd, toen ze dat Woord van het Evangelie des kruises met innerlijke overtuiging en inwilliging hebben mogen horen.

Zo zit er ook, waar de Heere in Zijn oordeel en in de scherpste van Zijn recht spreekt, toch de liefde in, die terug wil roepen tot Hem; tot Hem die genadig is en barmhartig, die kan zeggen: Waar is de scheidbrief waar Ik uw moeder mee heb weggezonden? Alsof de Heere zeggen wil: Kinderen, kunnen jullie Mij de brief tonen waarin Ik van je moeder afscheid genomen heb, voorgoed? Kan je dat laten zien? Om ze te brengen tot die innerlijke beschaamdheid: Heere, bij óns zijn de overtredingen, bij óns zijn de afwijkingen, wij hebben U verlaten.

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

En zo is de Heere voortdurend bezig om, ook door die sterke beschuldigingen die Hij aan ons richt, ons wakker te maken. Ontwaakt, schrijft de apostel, gij die slaapt en staat op uit de doden en Christus zal over u lichten. En zoals die Baäls - die in die tijd niet meer zo in die zin werden aangebeden als in de tijd van de profeten. Dan zijn er wel weer andere Baäls. Het gaat om het pricipe van deze wereld. Het gaat om die verbitterde strijd, die er in de wereld is. Waarbij God niet gevreesd wordt en geen mens wordt ontzien. Dat is ook de vriendschap der wereld. Dat is een vijandschap en een vijand van God. Want die handelt en doet tegen alles in wat de Heere God geopenbaard heeft.

Nu gaan we weer verder.

Of meent gij, dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?

Dit vers wordt nogal heel verschillend weergegeven. Hoewel deze tekst ook een goede zin geeft is de andere weergave toch belangrijk genoeg om even te noemen.

Ik geef dat dan helemaal met mijn woorden weer.

In de eerste plaats, die tekst, letterlijk zoals hij hier staat vind je niet in de Schrift. De Geest Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? Je vindt hem natuurlijk hier. Maar ik bedoel, je kunt hem niet direct vinden, voorzover mij bekend, als een aanhaling uit het Oude Testament. Je zou het natuurlijk wel als een samenvatting van de Schrift kunnen zien. De Schrift zoals ze over deze dingen spreekt. Die geeft overal aan dat Hij geen lust heeft tot nijdigheid.

Maar goed, die andere versie geef ik even weer, die zeker niet ongegrond is, maar die wel een iets andere zin geeft.

Dan staat er dit: Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt dat Hij, Die ons de Geest gegeven heeft, een naijverig God is?

Dat betekent dan dit: Dat God, Die de Geest van het leven geeft, een jaloers God is op Zijn eer. Dat Hij niet, als het ware, afgescheept wil worden met het één of het ander. Maar dat Hij Zich in de oude bedeling telkens ten aanzien van Zijn volk als een jaloers God betoont. Die het niet kan verdragen dat Zijn bruid het met anderen houdt. Die álles vraagt. Die bruid zoals ze is. En dan moet je dat niet uitleggen in de zin van de volmaaktheid. Dat die bruid zo volmaakt is. Nee, maar dat die Bruidegom wíl dat ze met voor en tegen, zoals ze ís, zich voor Hem buigt. Het aan Hem vertelt. Hem deelgenoot maakt van al haar ellende, van al haar blijdschap, van al haar zorgen, van alles wat het harte bezig kan houden.

Dat wil het zeggen. Daar is het - en dat is zeer zeker dan heel sterk in het Oude Testament terug te vinden - dat God daar telkens op terug komt. Kom bij Mij. Beproof Mij nu eens daarin, wie Ik ben. Het is alsof de Heere God bezig is dan door die koorden van eeuwige liefde om, als het ware, die ontrouwe bruid uit te dagen en om ze af te vragen, waarin heb Ik je nu benadeeld? Dat kunnen wij als aardse mensen niet zeggen. Wél mogen we dit zeggen: Dat er toch ook nog zo iets overgebleven is in de verhoudingen dat dat niet half kan. Begrijp me goed wat ik bedoel. Kijk - ik heb dat misschien verleden week gezegd, maar dat geeft niet, maar ... - er is soms zo'n eigenaardige opvatting, dat liefde in zou houden dat je een ander alles gunt. Dan zou de bruidegom moeten zeggen: Nu, als jij nu daar of daar je jezelf goed bij voelt, ik hou

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

zoveel van je, dat moet je dan maar doen, ik heb alles voor je over. Maar dat is natuurlijk in flagrante strijd met het wezen van de liefde. De liefde vraagt alles. De liefde geeft alles. En in dat opzicht kan geen enkele man en kan ook eigenlijk geen enkele vrouw het verdragen dat de partner van twee walletjes eet. Dat gaat nu eenmaal niet. De liefde bedekt alle dingen en de liefde hoopt alle dingen en de liefde gelooft alle dingen. Maar dat moet je in z'n verband zien. Want de liefde is ook sterk als de dood en hard als het graf. De liefde kan niet opzij gaan. Je voelt wel aan, zodra er van buiten een inval gepleegd wordt op een relatie, als dan de liefde gaat functioneren dan sluit zich die cirkel en dan wordt de indringer of indringster buiten gesloten. Dat heeft niets te maken of dat je die man of die vrouw of dit of dat haat. Nee, maar dat is nu eenmaal liefde. Eén enige, zegt de Heere, is Mijn duive, Mijn volmaakte.

Kijk, en als je nu die vertaling, die ik noemde, even aanhoudt, dan geeft dat natuurlijk ook een hele goede zin.

Dan staat er: Is de Schrift er niet vol van, dat Hij, Die in ons de Geest doet wonen, een jaloers God is, een ijverend God? Die, zo wordt er in de Schrift gesproken, van smart vervuld is, als Hij de ontrouw gadeslaat van die ontrouwe bruid.

Ik hoop dat we daar erg in mogen hebben. Want dat heeft een brede betekenis. Wij denken, als het gaat om een eeuwig oordeel, terecht, inzonderheid aan de deugd van Gods rechtvaardigheid. Dat Hij rechtvaardig, tijdelijk en eeuwig kan straffen. Maar het is ook de liefde. Sommigen brengen aan: Ja maar, God is toch liefde? Nu, je zou ook kunnen zeggen: Ja juist, omdat God liefde is, is er voor die hater, die indringer geen plaats. Die wordt weggedrukt, naar buiten. Daarom is het ook Gods liefde, en niet alleen Zijn rechtvaardigheid, waardoor Hij de ellendige, trouweloze booswicht buiten de deur sluit.

Goed, deze tekst zoals die hier vertaald wordt is uiteraard ook volkomen juist.

Of meent gij - weer een vraag - de Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? Nu moet je het eens letterlijk nemen. Wat is dat dan een - ja, je zou bijna zeggen - compromitterende vraag, een vraag waar je wel een kleur van zou kunnen krijgen. Er is nijdigheid, hebben wij gehoord. Er is boosheid. Er is in de gemeente een oorlog aan de gang, dat hebben we gehoord. Het gaat alle perken te buiten, zou je zeggen. En als we niet wisten dat God de getrouwe is en blijft en dat God zulke vreemde kostgangers zalig maakt, dan zouden wij er allang de plank op slaan en zeggen: Is dat nu een kerk? Is dat nu nog wat? Zo erg ging het er aan toe. Maar God laat niet los. En nu die vraag. Daar ligt nu een berg rommel op tafel, zou je zeggen. Nijd, moord, kwaadsprekerij, alles en nog wat. En nu komt het Woord en dat zegt, stelt ons de vraag: Waar komt dat vandaan? Want het waren mensen die roemden ook, hoor, dat is juist het erge, ze roemden in hun hoogheid. Dat stond in het vorige schriftgedeelte, als ik het goed heb. Ze roemen in hun hoogheid. En nu opeens, waar komt dat nu allemaal vandaan? Jullie hebben het over God. Je hebt het over de Heere Jezus Christus. Je hebt het over de Geest, Die uitgestort is. Waar zijn dit nu producten van? Waar komt dit nu vandaan? En wie durft er dan te zeggen: Dat is van God, dat is van de Heilige Geest. Ja, en zo slecht zijn we ook nog als God er ons niet voor bewaart, dan zijn we zo blind, dan denken we dat het nog van de Geest is ook. Verblinding is zo erg. Maar de bedoeling is om uit de verblinding op te roepen. Als je nu op die puinhoop kijkt, zou je zeggen, is het net alsof de Heere zeggen wil, en dat zégt Hij ook: Hoe komt dat nu? Kan je nu nog verder zo?

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

Kan je nu nog een stap doen? Kan je nu gewoon doorgaan? Durf je nu te veronderstellen dat IK dat doe? God? De Heilige Geest? Zo probeert Hij de mens. En proberen niet alleen, zo brengt Hij de mens tot de verootmoediging. Tot: Bij ons is de beschaamdheid des aangezichts, Heere. Wij hebben U op het hoogst misdaan, wij zijn van het heilspoor afgegaan. Ik heb gedwaald langs vele omwegen. Zo zet de Heere het mes er in. Dan kan je zeggen: Nou ja maar Ja. Ik weet wel, je moet niet acht geven op alle vogelgeschrei en je moet ook niet denken als er eens een woordewisselingetje is, in de gemeente of op de kerkeraad, dat je dat er allemaal onder moet begrijpen. Je moet een klein beetje nuchter blijven, met je benen op de grond. Ik zeg altijd: Je voelt het voor je eigen ziel, voor het aangezicht van God, best hoe het gaat. Dan voel je best waar we zitten. En is het misschien niet direct, dan is het misschien morgen of overmorgen, maar je wordt er toch wel achter gebracht dat je zegt: Maar dat was niet goed, dat is heus niet een wissewasje, dat is heus niet een meningsverschilletje. Want je proeft hier uit dat hele schriftgedeelte die bittere angel die naarboven komt, dat vlees wat door de hartstocht ontstoken is, allerlei dingen wil en begeert, ten koste van de ander en van God. Nu, dan geldt dat ook inderdaad, daar kan je gerust van vragen: Doet dat de Heilige Geest? Port Die ons aan om elkaar uit te buiten en om elkaar zwart te maken en om elkaar voor de rechter te slepen en al die toestanden meer. Doet Die dat soms? Durven we dat te zeggen?

Als we dat nu niet durven te zeggen en niet kunnen zeggen, wat dan? Ja, wat dan? Ja, er zijn maar twee mogelijkheden - eigenlijk is er maar één mogelijkheid, maar in de praktijk van het leven zie je ook die andere kant - of, terug, of, botweg, doorgaan.

Dat laatste, daar zeg je altijd van: Wij verzekeren ons aangaande u betere dingen met de zaligheid gemengd. Dat hoop je altijd. Van harte. Maar als dat er ook niet is, dan is het voorlopig afgelopen. De Heere God staat boven alles gelukkig, maar dan leggen wij dit Woord naast ons neer. En dan moeten wij onszelf handhaven. En dan kan het nog gebeuren dat een mens zo in het nauw zit, dat hij denkt, nu ja natuurlijk dat doet de Heere niet, nee dat begrijp ik wel, dat doe ikzelf, maar dat dóé ik dan ook. En dat men doorzet. Al weet men dat men niet kan zeggen: Dat heeft de Heere me ingegeven, dat heeft de Heere in mijn hart gewerkt. Nee, dat kan men niet zeggen.

Maar waar de Heere God dit Woord zegent, dan krijg je er een kleur van. Want dit Woord komt tot zondaren, hoor. Dat moet je toch wel bedenken, tot zondaren. Dat komt tot mij en tot u. En dan ben je toch gelukkig als het niet tot zulke toestanden komt, waar we hier van horen, die haat, die nijd, die jaloezie. Maar als we het niet te lang volhouden en dat we voor de rechtbank gedaagd worden en dat we ons hoofd mogen laten zakken en de hand op de mond, dat er weer een terugkeer is. Dat hij zegt: Och vrouw, of man, - met veel of met weinig woorden, dat doet er niet toe, je merkt het wel - terug.

Heeft die Geest lust tot nijdigheid? Nee, dat is onze verdorven Adamsnatuur. Die zit vol nijdigheid en boosheid en verzet. Die wil zich niet overgeven. Maar dat kunnen we nooit van de Heere zeggen. Hij is de auteur van de zonde niet. Hij haat de zonde en Hij is rein van ogen.

Wat een ontdekkende vraag. Je hebt ook een boek. Ik heb het wel, het is heel oud, maar ik heb het nog nooit gelezen, alleen de titel staat me bij: Wat zou Jezus doen (of zeggen)? En ik begrijp de bedoeling al van dat boek. Dat probeert allerlei situaties, als het ware, te verplaatsen in de aanwezigheid van onze grote Leraar der gerechtigheid.

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

Wat zou Die nu zeggen, tegen mij, in een bepaalde situatie, tegen jou, tegen jou, kind, dat misschien onbetamelijk grof tegen moeder gesproken hebt, of vader, of in welke verhouding. Wat zou Hij gezegd hebben?

Wat is dat ontzettend belangrijk, wanneer er zulke punten van Godswege in ons leven als prikkelen en nagelen worden ingeslagen. Wat zegt de Meester? Misschien zegt de Meester wel over datgene waar ik erg tevreden over ben en dat ik het goed gedaan heb: Gij dwaas. Ja, dat kan best. Je hoeft het niet aan de grote klok te hangen, wat er zo gebeurt in het leven. Maar je zult het vast wel begrijpen als ik zeg: Hoevele dingen dat er zijn, gezegd, gezwegen, gedaan - en waar je misschien nog gelijk in had ook - en dat je als een geslagen hond thuis in je stoel zit. Omdat de Heere even laat merken: Nee, man, nee, vrouw. Dit is je eigen weg. En dan kan je niet antwoorden. Je kunt wel zeggen: Ja, maar ik had toch gelijk? Want de Heere zegt: Ja, maar wat bedóelde je nu? Waar ging het je nu om? Ging het nu om jouw gelijk of ging het nu erom dat Mijn grote Naam geprezen werd. En dan moet hij bakzeil halen. Nogmaals, je hoeft het allemaal niet aan de grote klok te hangen, want een ander maakt er weer misbruik van. Die speelt dat weer op de een of andere manier uit en daar hoef je je niet voor te lenen. Maar de Heere weet er wel van, dat het voor je persoonlijk waar geworden is. En ik heb zo vaak aan die Psalm moeten denken en aan dat vers: Ze zijn weer telkens afgeweken en door hun zonden uitgeteerd. Die nette jongen? Ja! En die nette vrouw? Ja! Dat leer je. Bij ons is de schuld en bij de Heere alleen is barmhartigheid en vergeving.

Wat een vraag, hè? De Geest. Broeders, jullie zijn op weg om elkaar uit te moorden met ruzie en nijd. Komt dat nu van de Heilige Geest? Is Hij nu de Geest van de scheiding? Van de verwijdering? Of is Hij de Geest van de verbinding? Van de samenvoeging? Is er voor Hem iets te erg? Kan je zeggen: Ja, maar mijn geval dat ligt zo Nee, dat is niet meer goed te krijgen. Ja, dat zeggen de ménsen. Maar zegt Hij dat nu ook? Ik denk dat Hij het niet zegt. Want Hij krijgt goed wat wij op aarde nooit goed zouden kunnen krijgen. En Hij kan maken - dat bewijst Hij, kijk naar jezelf - wat in duizend scherven gevallen is, alles verknoeid en verzondigd. Hij maakt het.

Nee, zegt de apostel, ik heb wat anders te zeggen: Ja, Hij geeft meerdere genade. Geeft de Heere dan genade als wij in onze nijdigheid doorgaan? Is dat een soort Goddelijke sanctie van: Nou ja, al ben je bezig om elkaar het leven bitter te maken, Ik geef je toch wel genade, hoor? Nee, dat niet. Nee, je vaart hier als het ware rakelings tussen de klippen door, maar ik hoop het toch te verduidelijken en dat we het mogen verstaan.

Aan de ene kant is het zo dat de apostel met een hartelijk 'ja' begint 'Hij geeft meerdere genade'. Want ik heb het zelf ervaren, kan hij wel zeggen. Hij hoorde er ook bij, die niet geloofden in de Heere Jezus Christus. Hij hoorde bij de broeders des Heeren, naar het vlees, maar niet naar de Geest. Hij hoorde bij degenen die zeiden: Iedere profeet, die denkt dat die profeet is, zorgt dat hij ook als zodanig openbaar wordt. Waarom ga Je niet naar Jeruzalem? Uw tijd is altijd bereid, zei de Meester. En hij weet het, Jakobus de broeder des Heeren. Hij weet het, bij wijze van spreken, vandaag nog. Het is een volmaakt man die in woorden niet struikelt, en wij struikelen allen in vele.

Nu, hij bedoelt, broeders, wanneer wij telkens als zulke dwaze zondaren bij de Heere terecht komen, dat je nergens meer op durft te rekenen en dat je denkt bij jezelf, ik heb

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

een grote klap verdiend dat de Heere mij nooit meer een zegen geeft. Heb je dan niet ervaren dat Hij zo groot en goed is dat Hij aan Zijn eeuwig verbond gedenkt? En dat Hij aan die ene Offerande gedenkt? En waar je verwacht een vloek in plaats van een zegen, geeft Hij vaak een zegen. Zodat je blij bent dat je in de kerk bent geweest, al ging je er met loden schoenen naar toe. Dat je blij bent geweest dat je het Woord hebt mogen horen, al zat je misschien wel onverschillig in de bank, met de gedachte: Nee, het is niet voor mij.

Ja, Hij geeft meerdere genade.

Meerdere genade betekent ook: Hij wil je uit de kinderstoel hebben. Ik hoor wel eens mensen die zeggen: Ik heb zo weinig dit of dat. En dan bedoelen ze daarmee, die levendige vertroosting, zodat hun hele ziel en alles in beweging is en vervuld is daarvan. Ik kan dat best begrijpen. Maar je kunt het ook zien als een meerdere genade. Dat de Heere zegt: Nou kind, je hebt nu een tijd lang kindermeel gegeten, nu krijg je wat vastere spijzen. Want de rechtvaardige zal door GELOOF leven. Dat kan ook. Dan is het meerdere geande.

Dat is net als die man, die zei dat ook, die kwam langs de deur met zijn groentekarretje en het was een Godvrezende man. En als er dan één of andere man of vrouw in een persoonlijk gesprek zijn nood klaagde, dan zei hij: Daar moet je blij mee zijn. Kijk, het kan zijn, geestelijk gezien, dat ons hele kamertje vol met schilderijtjes hangt: Gods-ontmoetingen, prachtige tafereeltjes, enz. En op een gegeven ogenblik komt er een klein aardbevinkje en al die schilderijtjes vallen op de grond en de muren zijn zo kaal geworden. Dan kan je zeggen: Het is verschrikkelijk. Ja, dat kan ik begrijpen dat je dat denkt. Dat je zegt, ik heb toch zelden zo'n akelig, naar, niets-hebbend zondaar meegemaakt als dat ik ben. Maar Hij geeft meerdere genade! Om nu die zaligheid buiten onszelf in een Ander te zoeken en te vinden.

Dat HIJ onze zaligheid IS! HIJ! Ook als ons oog nergens een rustpunt kan vinden. Ook als we niet meer kunnen vertellen zoals vroeger, dat we als een gewaterde hof waren. Een oude vriendin van me - ze is allang dood - ze woonde in de Barrevoetenstraat in Haarlem - in mijn diensttijd kwam ik daar veel - een aardige vrouw, zei: Ja, ik heb het helemaal erg gemaakt, ik ben zo ontzettend door het Heilig Evangelie aangesproken, als ik de Naam hoorde noemen, dan zat ik te snikken in mijn hoekje in de kerk. Daar kreeg ik op een gegeven moment last van. Je zit maar te huilen. Ze zegt: Toen heb ik gevraagd: Heere, wilt U dat alstublieft matigen? En nu, zegt ze, kan ik helemaal niet meer huilen. Ze hilde nooit meer. Ze kon geen traan meer laten. Dat vond ze zelf natuurlijk ook wel een beetje al te erg, dat ze nu geen traan meer kon laten. Maar, het is het ergste niet. Begrijp goed welke kant ik bedoel. Hardheid is natuurlijk nooit goed. Maar de Heere oefent toch ook Zijn kinderen? Hij brengt ze toch in de oefenschool. En in die oefenschool is het niet elke vijf minuten, dan een snoepje en dan een dropje en dan een koekje en dan dit en dan dat. Nee. Daar zegt de Heere: In stilheid en vertrouwen zal je sterkte wezen. Daar zegt iemand in de Schrift: Die nu in duisternis zal gezeten zijn en geen licht ziet, dat hij betrouwe op de Heere zijn God. Je zegt: Ja, dat kan ik niet. Dan moet je denken aan die Ene die dat gedaan heeft, want de Heere zal u een Licht zijn. Het licht zal toch schijnen, al zit u in het donker.

Hij geeft meerdere genade.

Letterlijk hier in de tekst en in het verband betekent het dit: Wanneer wij met onze

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

nijdigheid en met onze ellendigheid door het Woord van God verootmoedigd worden en we bekennen voor de Heere oprecht onze afdwalingen en onze zonden, dan HOORT de Heere en dan VERGEEFT Hij de schuld en Hij trekt de rem wat sterker aan. Ja, ook dat laatste. Dat zeg ik expres omdat onze verdorven natuur altijd onze eigen partij kiest: Ja, een mens blijft nu eenmaal hetzelfde. Maar ik dacht dat wij zongen uit Psalm 119: 't Is goed voor mij verdrukt te zijn geweest, opdat ik dus Uw Goddelijk recht zou leren; sinds heeft mijn hart voor hovaardij gevreesd. Er zat lering in voor die man. Het had wat te betekenen gehad voor hem, in de verdrukking. Hij kon er nooit meer bovenuit komen. Hij hoefde nooit te zeggen: Ja maar, ik, ik Hij was er bang van geworden. Bang van de hovaardij. Omdat hij gemerkt had in de verdrukking dat de Heere de hovaardij van Jakob haat.

Hij geeft meerdere genade.

Dat doet de Heere ook. Het gaat vaak niet in één keer. Dat is altijd bij mij zo'n aanvechting geweest, dat je graag in één keer geholpen zou willen zijn. Ik weet niet of jullie dat ook hebben. Je zou in een bepaalde zaak in één keer geholpen willen zijn, in één keer eruit. En het gaat soms heel anders. Je hebt er de Heere om gevraagd en om gebeden. Het helpt niet. De druk wordt groter. Je bidt nogeens. Tenslotte vergeet je er om te bidden, zelfs. Kan ook nog, want ja, je gelooft eigenlijk niet dat het nog gebeuren zal. En dan - ja, het is zo merkwaardig - opeens doet de Heere het. Vanzelf. Jij bent allang die grens gepasseerd van: Heere, asltublieft dit of dat. En je hebt er soms geeneens erg in. Je hebt je er al zo half en half mee verzoend, misschien. En nu opeens doet God het. Ik heb het weleens meegemaakt en dan ga je daar over zitten peinzen. En dan denk je: Hoe zou dat nu toch komen? En voor mij lag er dit in: Jij hoeft in je leven nooit meer te denken dat jij een bidder bent. Je hoeft alleen maar te weten: Uit vrije goedheid ben Ik u een vriendelijk beschermer. Want je durft dan niet meer te zeggen, als je tenslotte er ook niet meer om vraagt: Op mijn noodgeschrei deed Hij grote wonderen. Nee. Alle roem wordt uitgesloten.

Hij geeft meerdere GENADE.

En genade is gunst, is ontferming om niet, om Christus wil.

Zo weet dan die trouwe God door allerlei middelen, harde en zachte, scherpe en milde woorden, te gebruiken, ook allerlei omstandigheden in dit leven, om zondaren Zijn wegen te leren.

Daarom zegt ook de Schrift in Spreuken 3: God wederstaat de hovaardigen, - Hij ziet met gramschap aan de ijdele waan der trotse zielen - maar de nederigen geeft Hij genade.

Dat doet God. Denk aan Maria, de lofzang van Maria. Hij geeft de nederige - dat wil zeggen: De ootmoedige, de eenvoudige, de ellendige, de niet-hebbende, de niet-kunnende - gunst. Gunst. En dat is altijd weer het hart van de blijdschap.

De woorden 'genade' en 'blijdschap' zijn oorspronkelijk aan elkaar verwant. Dat is ook ergens verklaarbaar. Want vanwege begenadiging is er blijdschap. Gunst. Wat kan je daar in één ogenblik blij mee zijn, dat God genade geeft aan zulke genadeloze vagebonden. Gunst. Dat je voelt, je hoeft niets aan te dragen, je hoeft niets mee te brengen, het is alles niets, alles ijdelheid en kwelling des geestes, en de Heere doet zo de deur open en zegt: Hier ben Ik. Dit is de troost in druk u toegelegd. Dat IK het doe!

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

Als die grote soevereine God en Vader van de Heere Jezus Christus. Dat kan je nooit begrijpen. Ik zou zeggen, daar moet je eigenlijk dan ook maar op rekenen. Je moet niet denken hoe alles precies als een puzzeltje in elkaar te passen is. Eigenlijk is het beter om te denken: Hoe menigmaal hebt Ge ons Uw gunst betoogd, Heere, onverwacht en ongedacht. Ik merk er nu niet zoveel van. Dat kan zo zijn. Maar, ik weet toch dat U die God bent van de volkomen zaligheid en dat U een milde regen neerzendt, het geloof verlevendigt en versterkt. En daarom, in leven en in sterven, U alleen doet het goed. En U alleen weet wat het beste is. Dat is de troost.

Zo onderwerpt u dan Gode; wederstaat de duivel, en hij zal van u vlieden.

Wat is dat nu?

Hoe moet een mens dat nu doen?

Er staat ook nog: Naakt tot God, en Hij zal tot u naken. Reinigt de handen, gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen!

Dat is toch geen mensenwerk?

Calvijn beijvert zich - terecht - in zijn verklaring, om hier niet aan een voorwaarde te denken. Met andere woorden: Je moet je onderwerpen en je moet de duivel te lijf gaan en dan vliedt hij. En als je tot God nadert dan zal God tot jou naderen.

Calvijn gaat meer de kant uit - als ik me goed herinner - van: Dit is geen voorwaarde, maar dit hoort gewoon bij elkaar. Het één is niet zonder het ander.

Ik heb weinig zin om hier diepzinnige dingen te zeggen en uitleggingen te geven. Ik heb dat wel gehad. Dat je denkt: O, die tekst, ja, wat moet je daar nu mee aan? En ik heb altijd aan Philpot gedacht - maar ik ben Philpot niet, dat hoeft gelukkig ook niet - die had daar een oplossing voor - en die oplossing vind ik nog niet zo gek - hij schreef: Ik had altijd veel moeite met die teksten waar een voorwaarde genoemd werd, het voorwaardelijk deel van het Evangelie. Ik had er ook reden voor, want, zegt hij, ik heb gemerkt dat een heleboel hele en halve Calvinisten met zulke teksten de mensen proberen aan het werk te zetten, en om doden nog wat bij te brengen. En dat een hoop Farizeeërs er prat op gaan en met zulke woorden voor in hun mond lopen, met al die voorwaardelijke teksten. En daarom, zegt hij, durfde ik er niet over te preken en ik vermeed ook om over zulke woorden te spreken. Toldat, zegt hij, het Gode behaagde om, tijdens een langdurig ziek-zijn, mij enig licht te geven - ik geef het met mijn woorden weer, want het is inmiddels 10 jaar geleden dat ik het las; daar moet je me maar niet op vangen - in deze zaken. En kort samengevat zegt hij dan dit: Och, er staat in de Bijbel 'onderwerpt u dan Gode' en 'vernedert u dan onder de krachtige hand Gods en Hij zal u verhogen te Zijner tijd'. Maar, zegt hij, ik ben zo'n ongelukkig mens, ten eerste zie ik die krachtige hand Gods niet, die zie ik geeneens. En ten tweede hoe moet je je dan vernederen? Ik kon het niet en ik kan het niet ook. Maar, hij zegt, daar komt nu die lieve Geest, en Die zegt tegen mij: Verneder u onder de krachtige hand Gods en Hij zal u verhogen. O, zegt hij, dan zit ik zo onder de tafel. Het laagste plekje is dan goed genoeg. Anders nooit, maar dan wel. Nu je weet wel ongeveer in welke trant en welke manier Philpot denkt en schrijft, daar gaat het nu even niet om. Maar er zit iets in. Er zit dit in: GOD zegt het! Wanneer wij hier een betoog over gaan houden, over voorwaarden en over dit en over dat, dan zeg ik: Dan schieten we ons doel geheel voorbij. GOD zegt het! God die alle recht heeft en alle macht heeft. God zegt, door Zijn knecht, door de

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

Heilige Geest: Zo onderwerpt u dan Gode. Het is alsof hij zeggen wil: Die baas, die nu al die rommel gemaakt heeft, die nijd, die stofwolken, al die ellende, is dat een goede baas? Als je je aan hem onderwerpt dan liggen er straks alleen nog doden, want jullie moorden elkaar uit. Als je aan hem gehoorzaamt, wat je er ook van denkt, het is een slavendienst, het is een onrust, opgezwiept worden door de duivel.

Kom, broeders en zusters, zegt de Heilige Geest, er is maar één goede Meester en één is uw Meester. Moet je naar die beul luisteren?

Onderwerpt u dan Gode.

Want de Meester heeft gezegd: Mijn juk is zacht en Mijn last is licht. Neem Mijn juk op u, want het is licht. Dat zegt de duivel niet. De duivel maakt ons gek. De duivel drijft ons maar voort in onrust en spanning en nijd en haat, ons en onze kinderen. Dat doet de duivel. Dat doet God toch niet? Voel je nu hoe hij het volk als het ware terug roept? En, omdat God het zegt, zal het zeker ook wel gebeurd zijn. Onderwerpt u dan Gode. Die God Die mildelijk geeft en Die nooit verwijt. Die God Die er rekening mee houdt dat wij stof zijn van jongsaf geweest. Die God Die zegt: Ik zal ze niet andermaal verdelgen door het water, want ze zijn toch vlees, het verdichtsel van hun hart is alleenlijk boos van hun jeugd aan.

Ja, een mens kan wel denken dat God een harde Meester is, maar de duivel is een harde meester en de zonde. Die vernielen ons en laten niets anders dan onrust na.

Vandaar, en daar zie je nu de liefde, kom broeders, laten we maar samen knielen, laten we maar samen bidden, laten we maar zeggen: O, Heere, andere heren, behalve Gij, hebben over ons geheerst, maar door U alleen gedenken wij Uw Naam, U maakt de boeien los en opent de ogen der blinden, en die in het stof lag neergebogen wordt door U weer opgericht. O, die Meester Die het land doorging goeddoende.

Onderwerpt u dan Gode.

God zegt het. En omdat God het zegt, moet je maar denken, dat er ook vanavond mensen zijn die op hun stoel of in hun bed, tegen de Heere zeggen: Trouwe Heere, geef mij onderwerping, geef mij lijdzaamheid, geef mij alles, want ik doe alles verkeerd. Zo'n kracht heeft het Woord, door de Heilige Geest.

En wederstaat de duivel, en hij zal van u vlieden.

Je moet de duivel geen gelijk geven. Dat doen wij vaak.

Nu kan je een verkeerde projectie maken, hoor, met de duivel, dat weet ik wel, daar moet je ook wel eens voor waarschuwen. Dat kan wel eens een beetje de pan uitrijzen, maar niet zo gauw. Maar het kan wel eens zo zijn dat een mens: Ja, de duvel dit en toen deed de duvel dat. En dan denk ik wel eens: Nee, dat doen wij! Wij zijn die duvels. Dus, daar moet je natuurlijk ook weer voorzichtigheid in krijgen. Dat je zegt: Ik kan natuurlijk wel alles op de duivel projecteren, maar ik vergeet mezelf. En de duivel is niets meer aan te doen, maar bij mij is er nog wel wat aan te doen. Zo moet je denken. God kan er nog wat aan doen. Het klinkt gek, een mens is geneigd om zo fatalistisch te denken, maar de Heere kan er ALLES aan doen. ALLES. Voor de tijd en voor de eeuwigheid.

Maar hier staat een woord dat het toch ... Want, anderzijds hebben wij ook zo'n aanleg om de duivel, of dat hij als engel des lichts komt of anders, gelijk te geven. Waar blijkt dat uit? Wel, dat we onszelf gelijk geven. Daar blijkt dat uit. We onderkennen niet dat wijzelf vaak door de duivel geïnspireerd worden, geblinddoekt, geleid, betoverd. En nu

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

mag je die duivel wederstaan. Mogen? Nee, hij zegt wederstaat de duivel. Hoe moet je dat doen? Ja, misschien ben ik daarin niet geheel reformatorisch, dat weet ik niet, misschien ook wel, maar ik zeg altijd: Je moet een klein beetje op je poot spelen tegenover de duivel. Niet dat flauwe gedoe. Een beetje dapper zijn. Dat wil God de Heere. God de Heere wil niet dat we wegkruipen achter iedere kast en achter ieder woordje. Het is God Die gezegd heeft in Zijn Woord: Kijk naar Mijn eigen geliefde Zoon, Die heeft gezegd: Er staat geschreven, satan, er staat geschreven. De Heere Jezus is staande gebleven in die strijd en wij duikelen duizendmaal om. Vooral als hij zo vroom begint te praten, van: Er staat in de Bijbel dit en dat. Maar de Heere zegt: Wederstaan. Hoe je dat moet doen? Ja, dat weet ik ook niet. Luther zou misschien zeggen: Je moet een Psalm gaan zingen of je moet je gedachten wat verstrooien en anders ga je maar - dat zeg ik nu, hoor - een potje dammen of zo, ik weet het ook niet, je gedachten een beetje afleiden. Want die duivel vernauwt alle bewustzijn en dan word je gek. Echt waar. En dan staat er hier: Wederstaat de duivel. De Heere zegt: Bijt van je af. Zeg tegen de duivel dat hij het verloren HEEFT! En als hij dan telkens weer kan pochen en zeggen: Ja, maar je hebt nu toch wel weer dit en je hebt nu toch wel weer dat. Dan moet je zeggen: Vijand, zwijg! Want ik sta toch weer op. Want al valt de rechtvaardige zevenmaal, hij zal opstaan. Maar een goddeloze struikelt over een strohalm en die staat nooit meer op. Zo gaat het in het leven. Maar de rechtvaardige vertrouwt zelfs in z'n dood. Dat moet je de duivel niet gewonnen geven. Heb je er wel eens aan gedacht, als u over het ongeloof en over allerlei dingen zit te praten, over uw twijfel, dat de duivel dan lacht? Hè, hè, ik heb hem nu eens fijn in een bepaald hoekje zitten, zo mag ik het graag horen. Want, de duivel weet dat het God verdriet. Ik heb daar wel eens wat van gezien, persoonlijk, en toen heb ik - ja, gewoon een beetje een schrikreactie - gedacht, nou, als het niet ter sprake komt of als het niet ter zake is, dan zal ik zo weinig mogelijk over mezelf of over de godsdienst praten. Alleen over de kippen of over de tuin of over de bomen en de bloemen, of zo, weet je wel. Dat klinkt misschien erg ongeestelijk, maar dat meende ik, zo schrok ik. Want ik zag dat er maar één zit te lachen en dat is de duivel, als ik met mij twijfelingen, met mijn ellendigheid, met mijn armoe, met mijn geesteloosheid en met dit en dat op de proppen kom. Dat vinden wij dierbaar. Dat probeert hij ons wijs te maken, dat het zo dierbaar is.

Maar nu zegt de apostel: Wederstaat hem. Doet wederstand tegen die duivel. En hij zal van u vlieden.

Calvijn zegt, meen ik, hierbij: Ja maar, dan komt hij juist weer terug, als je de duivel wederstaat en als je naar God luistert dan komt de duivel altijd weer opnieuw terug. Ik vat dit zo op: Dan is hij altijd - laat ik het zo zeggen - hij heeft een vlucht-'houding'. Je moet het dan zo zien: Je hebt een rol prikkeldraad om je heen, en laten we even veronderstellen, de duivel is zo'n boze geest die valt gewoon op je aan, ondanks alles wat er omheen is en hij grijpt naar je en hij grijpt in het prikkeldraad. Dan deinst hij weer terug. Ja, hij doet het over een uur misschien weer en dan morgen ook weer. Maar hij vlucht. Elke keer moet hij loslaten. Hij is er niet tegen bestand.

Weet je, dit gaat heel ver - en daar geen we mee naar huis - ik heb in het leven ontdekt - je kunt het geloven of niet - als er gezegd werd: Geef jij maar een versje op, heb ik wel eens gemerkt dat de duivel een versje opgaf. En het was een goed versje. Maar dat ik een ogenblik de achtergrond doorzag. De achtergrond. En dan ging het over hinken en

JAKOBUS 4 : 7 en 8 (vervolg)

zinken of doodbrakende en al die dingen meer. Kostelijke woorden, hoe erg ook, in de mond van de oprechte die in het verborgen zijn nood aan God klaagt. Maar wat is het walgelijk als je er eens doorheen kijkt, in een bepaalde situatie. Ik heb het bij mijzelf ook mogen doen. Ik heb een walging daarin van mezelf, tranen liepen over mijn gezicht, als jongen, en ik zong erbij: Mijn tranen hebt G'in Uwe fles vergaard. Ik was er ook in gebleven als God mij daarin niet onderwezen had. Maar toen ik het zag, niet in de dadelijkheid op dat moment, later, o, wat je dan voelt van een walging van jezelf. Toen heb ik - maar dat hoeft u niet na te zeggen, na te doen; want ik hoop dat het bij u van een beter gehalte is dan bij mij - gezegd: Ik weet van geen tranen meer dan de tranen van mijn enige dierbare Middelaar, want bij mij barst alles nog van meelij met mezelf en noem maar op. Al die dingen zag ik er in terug. Wat is de satan gemeen. Daarom heb ik weleens precies tegen de draad gedaan, als de vrome duivel in mij opgaf Psalm zoveel vers zoveel, weet je wel, een bittere klacht, dat ik dacht, nee, ik doe het niet, ik geef maar op: Geloofd zij God met diepst ontzag. En soms hielp het. Soms vluchtte hij in de dadelijkheid weg dat we er blij van werden. Alleen, ja, dat kan je niet overal vertellen. Want dat zijn dingen waarom ze je wel eens zo zeggen - en God weet dat het niet zo is - je trapt Gods volk op hun hart. En dan zeg ik: Nou, als je zo zit te luisteren dan moet je het niet horen, dan moet je maar denken, hij trapt zichzelf op z'n hart. Maar het is niet de bedoeling om het volk Gods op hun hart te trappen. Want als het goed is, is hun hart Jezus Christus en Die gekruisigd.

AMEN